ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Ханх сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2025/150/НА-СТА-ТЗШ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг

2025 он

Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Г.Ичинхорлоо
Утас: 88012671 Цахим хаяг: ichinkhorlooga@audit.gov.mn

Аудитор: Л.Мөнх-Оргил
Утас: 99039344 Цахим хаяг: munkh-orgill@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс:7038 3793, Цахим шуудан:khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2025.02.24 № 1/102

танай ____________-ны № ____________-т

ХАНХ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Б.БААСАНСҮРЭН ТАНАА

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөл аймгийн Ханх сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцлон тэмдэглэсэн хэсэг

Ханх сумын Засаг даргын Тамгын газар нь улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт болон орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 624,046.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг хүлээн авч бүртгэсэн, "Захиргааны ерөнхий хууль"-ийн 103.1 дэх "Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ" заалтын дагуу буруутай шийдвэр гаргасан 3 албан тушаалтнаас 27,800.7 мянган төгрөгийн авлагатай байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Аудитаар Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй 4,504.3 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, албан хаагчдад үндсэн цалингаас түлээний хөнгөлөлт олгосон асуудал, худалдан авах ажиллагаанд мөрдөх арга сонгохтой холбоотой зөрчил таслан зогсоох 2 албан шаардлага, ахмад настны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой илэрсэн зөрчилд 1 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Ханх сумын Засаг даргатай байгуулсан 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө 95.0 хувийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжсэн байна.

6723001235

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР А.ЭРДЭНЭБААТАР

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**106,723,020.88**	**150,661,049.63**
33	**АВЛАГА**	**34,348,926.00**	**50,996,354.75**
335	**Бусад авлага**	**34,348,926.00**	**50,996,354.75**
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	34,348,926.00	50,996,354.75
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**72,374,094.88**	**99,664,694.88**
351	**Түүхий эд материал**	**4,072,200.00**	**4,072,200.00**
35110	Тусгай зориулалттай материал	4,072,200.00	4,072,200.00
354	**Хангамжийн материал**	**50,073,894.88**	**77,364,494.88**
35410	Бичиг хэргийн материал	3,675,600.00	799,100.00
35420	Аж ахуйн материал	17,211,844.00	49,124,844.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	14,280,750.88	9,351,650.88
35450	Барилгын засварын материал	405,000.00	405,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	14,500,700.00	17,683,900.00
35600	Мал амьтад	18,228,000.00	18,228,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,587,208,725.53**	**2,999,823,508.85**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**2,587,208,725.53**	**2,999,823,508.85**
392	**Биет хөрөнгө**	**2,525,262,725.53**	**2,932,977,508.85**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,330,603,931.00	2,366,923,931.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-412,949,107.75	-515,321,789.59
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	350,400,518.00	892,900,518.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-86,409,272.06	-137,583,308.38
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	127,682,514.80	167,678,514.80
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,847,437.15	-57,860,955.84
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	66,851,401.00	67,679,401.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-26,243,734.69	-36,333,924.52
39209	Зам, гүүрний байгууламж	114,000,000.00	114,000,000.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,777,777.46	-31,138,888.54
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	151,933,699.00	151,933,699.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-34,982,009.16	-49,899,688.08
393	**Биет бус хөрөнгө**	**61,946,000.00**	**66,846,000.00**
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	61,946,000.00	66,846,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**2,693,931,746.41**	**3,150,484,558.48**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**22,613.75**	**00.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**22,613.75**	**00.00**
413	**Өглөг**	**22,613.75**	**00.00**
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	22,613.75	00.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**2,693,909,132.66**	**3,150,484,558.48**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**2,693,909,132.66**	**3,150,484,558.48**
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	759,000,860.17	759,000,860.17
51101	Өмч: - төрийн	759,000,860.17	759,000,860.17
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**1,569,136,166.55**	**2,025,711,592.37**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,569,136,166.55	1,569,136,166.55
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	456,575,425.82
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	365,772,105.94	365,772,105.94
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**2,693,931,746.41**	**3,150,484,558.48**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,057,255,527.80**	**1,680,959,362.75**

12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,420,847,746.80**	**624,046,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**1,420,847,746.80**	**624,046,000.00**
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,420,847,746.80	624,046,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого- Үндсэн хөрөнгө	1,416,347,746.80	596,116,000.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого- Бараа материал	4,500,000.00	27,930,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**636,407,781.00**	**1,056,913,362.75**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**5,358,581.00**	**92,695,162.75**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,323,581.00	69,765,734.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	35,000.00	22,929,428.75
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**631,049,200.00**	**964,218,200.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	631,049,200.00	964,218,200.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**785,306,027.35**	**1,224,383,936.93**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**785,306,027.35**	**1,224,383,936.93**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**766,544,051.25**	**1,169,317,321.46**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**399,568,080.36**	**661,792,285.78**
210101	Үндсэн цалин	278,926,415.92	420,465,851.25
210102	Нэмэгдэл	87,496,050.14	228,785,634.53
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	15,162,000.00	00.00
210104	Урамшуулал	17,983,614.30	12,540,800.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**49,693,413.75**	**80,995,800.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	33,618,813.75	53,910,726.35
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,018,600.00	6,670,517.07
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,214,900.00	3,208,349.40
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	803,800.00	3,208,349.40
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,037,300.00	13,997,857.78
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**32,783,983.99**	**35,141,650.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,927,933.99	8,000,000.00
210302	Түлш, халаалт	23,856,050.00	24,141,650.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,000,000.00	3,000,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**60,007,838.00**	**66,712,386.00**
210401	Бичиг хэрэг	14,679,800.00	22,521,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	29,273,248.00	31,591,286.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,000,000.00	3,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,054,790.00	9,600,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**00.00**	**1,106,000.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	00.00	1,106,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,314,600.00**	**13,317,000.00**
210604	Урсгал засвар	11,314,600.00	13,317,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,544,000.00**	**8,368,875.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,544,000.00	8,368,875.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**35,665,300.00**	**52,296,158.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	32,690,300.00	47,994,410.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	1,584,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	46,800.00	112,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	120,000.00	119,104.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,200.00	88,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	1,950,000.00
210807	Газрын төлбөр	500,000.00	448,444.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**169,966,835.15**	**249,587,166.68**

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	12,640,900.00	37,057,950.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	300,000.00	600,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	157,025,935.15	211,929,216.68
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**18,761,976.10**	**55,066,615.47**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**600,000.00**	**50,715,340.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	00.00	14,655,340.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	600,000.00	36,060,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**18,161,976.10**	**4,351,275.47**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	18,161,976.10	4,351,275.47
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**1,271,949,500.45**	**456,575,425.82**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**1,271,949,500.45**	**456,575,425.82**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**-155,219,019.78**	**973,598,241.08**
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**-155,219,019.78**	**973,598,241.08**
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-6,852,021.82	-6,852,021.82
C08	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**1,569,136,166.55**	**2,693,909,132.66**
D01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**1,569,136,166.55**	**2,693,909,132.66**
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**1,569,136,166.55**	**2,693,909,132.66**
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	456,575,425.82	456,575,425.82
D09	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**759,000,860.17**	**2,025,711,592.37**	**3,150,484,558.48**

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**636,407,781.00**	**1,040,265,934.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**00.00**	**600,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**00.00**	**600,000.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**00.00**	**600,000.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	600,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**636,407,781.00**	**1,039,665,934.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**5,358,581.00**	**75,447,734.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,323,581.00	69,765,734.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	35,000.00	5,682,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**631,049,200.00**	**964,218,200.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	631,049,200.00	964,218,200.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**615,638,681.00**	**1,011,837,934.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**615,638,681.00**	**1,011,837,934.00**

210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**596,876,704.90**	**956,771,318.53**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**400,079,732.91**	**661,814,899.53**
210101	Үндсэн цалин	285,183,202.68	360,935,335.38
210102	Нэмэгдэл	81,750,915.93	289,879,564.15
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	15,162,000.00	00.00
210104	Урамшуулал	17,983,614.30	11,000,000.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**49,670,800.00**	**80,995,800.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	33,596,200.00	55,957,000.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,018,600.00	6,259,700.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,214,900.00	3,129,900.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	803,800.00	3,129,900.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,037,300.00	12,519,300.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**24,927,933.99**	**31,000,000.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,927,933.99	8,000,000.00
210302	Түлш, халаалт	16,000,000.00	20,000,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,000,000.00	3,000,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**55,575,438.00**	**61,359,586.00**
210401	Бичиг хэрэг	14,104,000.00	19,464,600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	29,273,248.00	29,294,986.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,000,000.00	3,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,198,190.00	9,600,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**00.00**	**1,106,000.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	00.00	1,106,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**11,314,600.00**	**14,000,000.00**
210604	Урсгал засвар	11,314,600.00	14,000,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,502,000.00**	**8,368,875.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,502,000.00	8,368,875.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**36,765,300.00**	**52,985,208.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	33,672,100.00	48,683,460.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	1,584,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	165,000.00	112,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	120,000.00	119,104.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,200.00	88,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,500,000.00	1,950,000.00
210807	Газрын төлбөр	500,000.00	448,444.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**11,040,900.00**	**45,140,950.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,740,900.00	44,540,950.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	300,000.00	600,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**18,761,976.10**	**55,066,615.47**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**600,000.00**	**50,715,340.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	00.00	14,655,340.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	600,000.00	36,060,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**18,161,976.10**	**4,351,275.47**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	18,161,976.10	4,351,275.47
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**20,769,100.00**	**28,428,000.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**20,769,100.00**	**28,428,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**20,769,100.00**	**28,428,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**20,769,100.00**	**28,428,000.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	20,769,100.00	28,428,000.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**-20,769,100.00**	**-28,428,000.00**

7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	-	-
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	-
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**				
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	964,218,200.0	960,539,797.5	3,678,402.5	99.6
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	964,218,200.0	960,539,797.5	3,678,402.5	99.6
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	947,765,200.0	944,184,457.5	3,580,742.5	99.6
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	661,814,900.0	661,814,899.5	00.5	100.0
210101	Үндсэн цалин	367,958,400.0	360,935,335.4	7,023,064.6	98.1
210102	Нэмэгдэл	282,856,500.0	289,879,564.2	-7,023,064.1	102.5
210104	Урамшуулал	11,000,000.0	11,000,000.0	00.0	100.0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	80,995,800.0	80,995,800.0	00.0	100.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	55,957,000.0	55,957,000.0	00.0	100.0
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,259,700.0	6,259,700.0	00.0	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,129,900.0	3,129,900.0	00.0	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,129,900.0	3,129,900.0	00.0	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,519,300.0	12,519,300.0	00.0	100.0
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	31,000,000.0	31,000,000.0	00.0	100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,000,000.0	8,000,000.0	00.0	100.0
210302	Түлш, халаалт	20,000,000.0	20,000,000.0	00.0	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	3,000,000.0	3,000,000.0	00.0	00.0
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	59,664,600.0	59,664,600.0	00.0	100.0
210401	Бичиг хэрэг	19,464,600.0	19,464,600.0	00.0	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	27,600,000.0	27,600,000.0	00.0	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,000,000.0	3,000,000.0	00.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,600,000.0	9,600,000.0	00.0	100.0
2105	**Нормативт зардал**	1,106,000.0	1,106,000.0	00.0	100.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,106,000.0	1,106,000.0	00.0	100.0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	34,428,000.0	34,428,000.0	00.0	100.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	24,600,000.0	24,600,000.0	00.0	100.0
210602	Тавилга	828,000.0	828,000.0	00.0	100.0
210604	Урсгал засвар	9,000,000.0	9,000,000.0	00.0	100.0
2107	**Томилолт, зочны зардал**	7,734,400.0	7,731,000.0	3,400.0	100.0
210702	Дотоод албан томилолт	7,734,400.0	7,731,000.0	3,400.0	100.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил,**	55,877,400.0	52,303,208.0	3,574,192.0	93.6

	үйлчилгээний төлбөр, хураамж				
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	51,521,700.0	48,001,460.0	3,520,240.0	93.2
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,584,000.0	1,584,000.0	00.0	00.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	165,000.0	112,000.0	53,000.0	67.9
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	120,000.0	119,104.0	896.0	99.3
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,200.0	88,200.0	00.0	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,950,000.0	1,950,000.0	00.0	100.0
210807	Газрын төлбөр	448,500.0	448,444.0	56.0	100.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	15,144,100.0	15,140,950.0	3,150.0	100.0
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,544,100.0	14,540,950.0	3,150.0	100.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	600,000.0	600,000.0	00.0	00.0
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	16,453,000.0	16,355,340.0	97,660.0	99.4
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	16,453,000.0	16,355,340.0	97,660.0	99.4
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	14,753,000.0	14,655,340.0	97,660.0	-00.7
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,700,000.0	1,700,000.0	00.0	00.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	964,218,200.0	960,539,797.5	3,678,402.5	99.6
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	886,991,800.0	959,939,797.53	-72,947,997.5	
132001	Орон нутгийн төсвөөс	886,991,800.0	959,939,797.53	-72,947,997.5	
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	77,226,400.0	600,000.0	76,626,400.0	
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.0	600,000.0	-600,000.0	
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	77,226,400.00	00.00	77,226,400.00	
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	23.00	23.00	00.00	
620001	Удирдах ажилтан	07.00	07.00	00.00	
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	12.00	12.00	00.00	
620003	Үйлчлэх ажилтан	04.00	04.00	00.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Дансны код	**Үзүүлэлт**	**Гүйцэтгэл**
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**75,447,734.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**75,447,734.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**41,014,861.00**

2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	1,694,986.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,694,986.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	5,000,000.00
210604	Урсгал засвар	5,000,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	637,875.00
210702	Дотоод албан томилолт	637,875.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	3,682,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,682,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	30,000,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,000,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	34,360,000.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	34,360,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	34,360,000.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	72,873.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	72,873.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	75,447,734.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	75,447,734.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	69,765,734.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,682,000.00
IV	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00

3. Аудитын илрүүлэлт

3.1 Аудитаар нийт 28,447.4 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад бүрэн залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр гүйцэтгүүлсэн тус сумын 3-р багийн замын 4,900.0 мянган төгрөгийн зураг төсөв данс бүртгэлд бүртгээгүй байсныг тайланд бүрэн тусгаж залруулсан.
- Ханх сумын ЗДТГ-ын бусдаар гүйцэтгүүлэх зардлаас Булгийн эхийг хашиж тохижуулахад 3,000.0 мянган төгрөгөөр барьсан хашааг данс бүртгэлд бүртгээгүй байсныг тайланд бүрэн тусгаж залруулсан.
- Орон нутгийн нөөц хөрөнгөнөөс 2,105.9 мянган төгрөгийн малын тэжээл худалдан авсан ба данс бүртгэлд бүртгээгүй, худалдан борлуулахдаа авлага үүсгээгүй байсныг данс бүртгэлд бүрэн тусгуулж, худалдан борлуулсан 2,105.9 мянган төгрөгийн авлагыг үүсгүүлж тайланд бүрэн тусгаж залруулсан.
- Орон нутгийн нөөц хөрөнгөнөөс 3,300.0 мянган төгрөгийн малын тэжээл худалдан авсан ба данс бүртгэлд бүртгээгүй байсныг тайланд бүрэн тусгаж залруулсан.
- Ханх сумын ЕБС-ийн захирал Ө.Жаргалд шүүхийн шийдвэрээр ажилгүй байсан хугацааны цалин 15,141.6 мянган төгрөг олгосон байна. "Захиргааны ерөнхий хууль"-ийн 103.1 дэх "Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ" заалтын дагуу буруутай шийдвэр гаргасан нь шүүхээр нотлогдсон тус сумын засаг дарга асан Л.Даваабаяраас авлага үүсгээгүй байсныг авлага үүсгүүлж тайланд залруулан бүртгүүлсэн.

Аудитаар 10,649.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 2 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

3.2 Төлбөрийн акт

1. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

1. Хөвсгөл аймгийн Ханх сумын Засаг даргын Тамгын газрын Тэвхэн дэлгүүрээс худалдан авсан бичиг хэргийн материалыг тулган баталгаажуулалт хийхэд бичиг хэргийн зардлаас 4,504.3 мянган төгрөгийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хамааралгүй хувийн хэрэгцээний ахуйн материал худалдан авсан байна.Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7 "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.4."хуулиар зөвшөөрөөгүй бусад" заалтуудтай тус тус нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.3 Албан шаардлага

1. Ханх сумын Засаг даргын Тамгын газар нь албан хаагчдадаа үндсэн цалингаас 6,145.3 мянган төгрөгийн түлээний хөнгөлөлт олгосон байна. Энэ нь төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5. батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах; заалттай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж үзэхэд дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Шууд худалдан авалтын аргаар хийсэн худалдан авалтын гэрээнүүдэд бараа материалын үнэ, тоо хэмжээг тусгаагүй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.3 дахь заалттай нийцэхгүй, "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Тус байгууллагын багаж техник хэрэгсэл худалдан авах зардал 24,600.0 мянган төгрөгөөр батлагдсан ба шууд худалдан авалт хийсэн байна. Энэ нь Засгийн газрын 2024 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 02 дугаар тогтоолоор баталсан худалдан авах ажиллагаанд баримтлах төсөвт өртгийн дээд хязгаар тогтоох тухай тогтоолтой нийцэхгүй ба , "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

3.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. ***Ахмад настны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой***

1.1 Илрүүлэлт:

Ханх сумын ЗДТГ нь ахмадын сан байгуулж, жилийн төсөвтөө төлөвлөж батлуулаагүй байна. Энэ нь Ахмад настны тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 "*Энэ хуулийн 14.6-д заасан арга хэмжээнд зориулан аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн төсөв, үйл ажиллагааны орлогоосоо төсвийн байгууллага тухайн жилийн төсөвт тусган цалингийн нийт сангийн гурав хүртэл хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгөөр "Ахмадын сан" байгуулах бөгөөд Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журмыг Засгийн газар батална*", Засгийн газрын 2024 оны 243 дугаар тогтоолоор баталсан "Ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журам"-*ын 3.10 "Төсвийн байгууллага нь ахмадын санд шилжүүлэх хөрөнгийг төсвийн төлөвлөлтийн Фискал программын "Ахмадын сан" гэсэн зориулалтад тусган батлуулж, тухайн байгууллагын ахмадын санд шилжүүлж, холбогдох зардлыг санхүүжүүлнэ"* гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж:

Ахмадын санг хуулийн тогтоомжид заасны дагуу байгуулж, дараа жилийн төсвийн төсөлд төлөвлөж, батлуулах

Дээрх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг аудитын тайлан хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг 2025 оны 09 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор төрийн аудитын байгууллагын Fas.audit.mn цахим системд тус тус мэдээлж, баталгаажуулна уу

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Үндсэн хөрөнгө данс бүртгэлд бүртгээгүй	2	7,900.0	1	4,900.0	1	3,000.0	2	7,900.0		
Бараа материал данс бүртгэлд бүртгээгүй	1	3,300.0			1	3,300.0	1	3,300.0		
Авлага тайланд тусгаагүй	2	17,247.4	2	17,247.4			2	17,247.4		
Дүн	**5**	**28,447.4**	**3**	**22,147.4**	**2**	**6,300.0**	**5**	**28,447.4**		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Төсвийн зориулалт бус зарцуулалт	2	10,649.6	1	4,504.3	1	6,145.3						
Дүн	**2**	**10,649.6**	**1**	**4,504.3**	**1**	**6,145.3**						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Ахмадын сан байгуулаагүй	1	0					1	0
ХАА-ны гэрээнд үнэ тоо хэмжээг тусгаагүй, босго үнэ худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулаагүй	1	0			1	0		
Дүн	2	0			*1*	*0*	1	0

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

АУДИТОР Л.МӨНХ-ОРГИЛ ОГНОО: